

הבנה מסוג אחר

**בשורה בעולם של הוגי החסידות מבشرת על
הופעת הספר 'להבין חסידות'**

**ספר שיביא את הלומדים להבין באור חדש ובהיר את יסודות תורה החסידות
שוחחנו עם המחבר
רב מנחם ברוד ה'יו - עורך 'שיחת השבוע'
וביקשנו ממנו 'להבין' את 'להבין חסידות'**

היום. הוא עוד לא יודע מה זה גט ומה הלבתו הבסיסית, וכבר צריך ללמידה על אפשרויות הלבטה מורכבת של גט הנודד מיבשת לרועתה. שכן התורה לא מסבירה את הדברים בצורה מסוימת, סעיף אחר סעיף, אלא הכל ניתן בבליל אלוקי, ורק כשלומדים את המסכת כולה, ועוד מסכת, עד שלומדים את התורה כולה, מבינים דבר דבר עיל אוננו".

ומתוורה שבעל-פה למסורת החסידות:
גם תורה החסידות לא ניתנה בצורה מסודרת, המסביר אותה כל יסודות עולם הפנימיות שעלייהם מושחת תורה החסידות. כדי לשוחח מתיישב ללמידה ספר חסידי, הוא נתקל תוך כדי לימודו במושגים עילאיים. פתאום הוא רואה ביטוי של 'סובב כל עולם', 'יהודה עילאה' או 'עלמא דאתכסיא' וכיוצא-בזה, והוא לא מבין את משמעותם, וממילא לא מבין היטב את כל קטע החסידות שלפנינו. וגם רבים שכבר כן יש להם יד וזרע במושגי החסידות, עדין חסירה להם הבנה פשוטה, מובנת, ברורה, של אותם יסודות".

לדמות את הסטודנט

מה עשו היהודי הרוצה להגог בספר חסידות ולהבין באמת כל יסוד המובהך דרך לימודו. הוא משתמש להבין חסידות. היהודי של תשע"ח, צריך היה לנסתות ולגלות בכוחות עצמו או לשאול אצל צדיק ומשפיעי החסידות. לא כן היהודי של תשע"ט, לו יש כבר את הספר להבין חסידות.

וכדברי המחבר שליט":

"בספר הזה קיבוצתי בסינטאט דשמייא, כמה ואשרה מושגיו יסוד המובהכים רובות בספרי החסידות. חלקם מושגים קבליים או חסידיים מובהקים, וחלקם מושגים קליל-טורניים עמוקים. את כל אחד מהם מושגים עררכי כנושא בפניו, בצורה מסוימת ושוואה לכל נפש. חשוב להדגיש שלא מדוברenganziklopädie ולספר חסידות/, שכן שלאanganziklopädie הכתובה בצורה טכנית,

במקום שאנו נספר לכם ונסביר על מהותו של ספר, בחרנו להביא את ההסבר המקורי. חיננו אל המחבר הנקבר, הרב מנחם ברוד שליט", מאחורי חסידי ליבאויטש ועריך 'שיחת

בעוד שהעולם הכללי טובע עד צוואר במדינת הטכנולוגיה והמוח האנושי הבינלאומי הפך לסוג של רובוט השואב אל מסכים מרוצים; הרי שהציבור היהודי החדר לדבר ה', ממשיך גם

הארה קדושה המקדשת את האדם על שלל רבדין. הוגים בספרי חסידות

"...גם תורה החסידות לא ניתנה בצורה מסודרת, המסביר אותה כל יסודות עולם הפנימיות שעלייהם מושחת תורה החסידות. כך כשיודוי מתיישב ללמידה ספר חסידי, הוא נתקל תוך כדי לימודו במושגים עילאיים. פתאום הוא רואה ביטוי של 'סובב כל עולם', 'יהודה עילאה' או 'עלמא דאתכסיא' וכיוצא-בזה, והוא לא מבין את משמעותם, וממילא לא מבין היטב את כל קטע החסידות שלפנינו. וגם רבים שכבר כן יש להם יד וזרע במושגי החסידות, עדין חסירה להם הבנה פשוטה, מובנת, ברורה, של אותם יסודות..."

יבשה אפילו, הרי שכאו, כל מושג ויסוד מוסבר בצורה מפורשת, ומוסברת, על פניו שלושה, ארבעה ואפלו שישה ושבعة עמודים, ככל שמתבקש.

"כשלומדים את אחד המושגים העמוקים המוסברים בתוך הספר - מסכם הרבה ברוד את מה שהשנו בעצמונו בעת הלימוד בספר - מגעיים לרמת ידיעה כמו אחריו שמיית שיעור מקיף בנושא".

מסביר הרוב ברוד כשהוא משתמש בהתבטאות בעלת רובד שנון

שבתוכו. וביקשנו ממנו לשמעו על הספר 'להבין חסידות' ועל מה שהוא מושג. ואם להשתמש בלשון מליצית: ביקשנו להבין את להבין חסידות..."

הרוב ברוד לא ניגש ישיר לעניין. הוא מקדמים לנו יסוד הכרחי: "התורה הקדושה לא ניתנה לנו כתפרקיט מסודר וכישולחן ערוך". התורה שבעל פה, דרך משל, יכולה הארה עליונה אשר הבנתה וידיעתה מתגבשות תוך כדי לימוד. דברי תורה ענאים במקום אחד ועשירים במקום אחר. כשיודוי מתיישב ללמידה מסכת גיטין, הוא נתקל מיד במסנה הפותחת 'המביא גט מדינית

בתשע"ט להחזיק בתואר 'עם הספר'. מכובש הדפוס היהודי של תשע"ט פועל בעוצמה הרבה יותר, יותר מזה של תשס"ט וכל שכן יותר מזה של תש"ט. אשרינו, יהודים חרדים, שסדר ימנו כולם ע"כ סביב הספר היהודי, החל מהסידור בבוקר, החומש המבוואר (מאות ביאורים לבחירה חופשית) וכלה בספר התלמוד וההלהקה, קביעת העיתים לתורה והagationה בספרי החסידות. ואיפלו בסוף שבוע, כאשר אנו מוצאים את עצמנו יושבים על הספה הסלונית ובידינו... מוסף תורני משובח.

שוב אותן ימות, שוב הדפסים, שוב תוכן היהודי איכוטי. אבל גם בימים, כאשר אלף כתורים היהודיים יוצאים לאור מדי שנה, ישנים בספרים בודדים שמוטירים חותם של ממש. ספרים הכולאים בין דפיים 'חידוש' שעוד מהרה יאיר עיני ריבות, כוה שישנה חיים רוחניים, יעיר את הדעת התורנית ויופיעו אונטו לטוביים יותר, מוצלחים יותר, יהודים יותר!

השבוע, כשותלנו ליד את הספר החדש 'להבין חסידות', במטרה לעלול בו קלות ומצאו את עצמו כעובר שעיה ומחייב 'מתעדרים' מהקריה והלימוד הרצוף, בנשמה אחת; הבנו שהיא, אין לה' לידינו ספר נוסף שיש בו הטבעת חותם בו המספרות היהודית-חסידית.

ביטויים שאינם מובנים

הביתוים: מבנים יותר טוב את מושגי החסידות העמוקים • הבהירות: האם הסטודנט היה מבין? • ההסבר: כמו שיעור מפורט ומפרט • הסוסים: הם לא חושבים על המלאכים, אז מה • ללמידה ולהבין

כמה קושיות להבנת המקרא או הציגות מדברי חז"ל, ולאחר מכן מבארים סוגיות בתורת החסידות, כל אחד ממאורי החסידות בדרכו הוא ולשיטתו בkowski. בדור למי שלומד את המאמר מתוך הספר החסידי המקורי, שטרת 'בררי אלוקים חיים' המובאים בקטע שבו הוא הוגה, אינה לשם פירוש הפסוק או המאמר המובא בראש הדברים, אלא כדי להՃד וללמוד את האדם את דעת האלוקים, את תורת החסידות שכולה הארה חדשה המקדשת את האדם על שלל רבדיו. לא אחת אנו נתקלים במאמרי חסידות שאף אינם מסבירים בסוף הדברים את הפסוק המובא בתחוםו, והלומד צריך לנסות להבין מעצמו מה שיקיות יש לדברי החסידות שהוא למד, לבני הפסוק בראשו.

"הדבר מלמד אותנו שישנה דרך אלוקית בה נביית מעינות החסידות צrica ללבו. אורח מסויים דרכו צריך להבין הגילוי החסידי

כמובן, מעוניינות ליבורויטש של מעלה: "מחשוב המשפיעים ב'כפר חב"ד', היה הגה"ח ר' שלמה חיים קסלמן זצ"ל, עוזבר ה' אמרת וחסיד בכל הרמ"ח והש"ה. הוא היה אומר לפרק החסידים: 'שפתישבים למדוד' חסידות', צריך לדמות כאילו ישב לפניו סטודנט בדורות גבואה בכל הקשור לעולמה של חסידות. אם אנו מוכנים וכוכלים למדוד את תורה החסידות בזורה כזו ברורה ובהירה שגם הסטודנטן, אילו היה ישב לצדנו, היה מבין הבנה תמה, ניחא. אולם אם אנו מוכנים שכאן חסירה לנו רמת בהירות גבואה כזו בהבנת המאמר החסידי שלפנינו, علينا לדעת שוגם 'הנפש הבבמית' שלנו, לא תבין את הדברים ומילא גם לא תושפע מהם".

הדברים ברורים. אם לא נדע להבין חסידות, להבין את המושגים המעורכים לעומקם - אולי נדרוש ונקבל שכר, אולם הבהיותו שלנו, הגוף שלנו, לא ישפיע עליו מושפיק מהבאות החסידות. כשלומדים עם הבנה אמיתית, הבנה המתעניינה גם את הגוף בנועם החסידות, יש לדברים השפעה ישירה על בן האנוש כולל, המתichel לבעור בלהט החסידות המתהפקת בקרביו.

הרבות רוח שגורר לחדר את הדברים עוד יותר: "שנאנו מדברים על מצוות וחובת אהבת השם, הנשמה מבינה היבט, הנפש האלוקית יודעת ומשtotקמת לאחוב את בוראה. אבל מה עם הנפש הבבמית? מה עם היצר הרע? עם הגוף הגשמי? אך מבאים את החלק הגשמי שבתוכנו לאחוב את אבינו שבשמי. הגוף אהוב את ה' הגוף אהוב פרוסת עוגה מרובות טעם אך מה לו ולהנאה רוחנית. לנו צריך לדבר אותו בשפה שהוא מבין. ואל זה נאמר "לאחוב את ה' אלוקיך כי הוא חייך" – אומרים לנו ולנפש הבהמית, שכדי להם לאחוב את ה', שהרי הם אוהבים את החיים, והקב"ה הוא החיים האמתיים. אמם זו שפה מעט אגואיסטייה, כי היא מתמקדת בתועלות שהאדם יפיק, אולם זו הצורה שבה מושכים את הגוף הגשמי, בעוד הנפש האלוקית מתמוגנת מדבריקות עילאיות בתורתה"

"הספר 'להבין חסידות', מטעים בעצם את תורה החסידות בלשון קليلת ומונבנת (אם כי בהערות השולמים צוטטו ספרי החסידות המשמשים במושגים הנלמדים, למען נוכל להשוות בין הדברים המובאים בצורה הקלילה לבין הופעתם המקוריים בפסוקי הקודשים), הוא קורא גם לנוסף הגשמי ומominו לטעם מעט מהטעם הטוב שיש בתורת החסידות. אחרי שה'בשר ודם' שבкровנו יטعمו את נועם החסידות, חזקה שימשיכו להימשך אחר הנהנה הרוחנית הצרופה הכהנה הו שcolaה אהבת הבורא והתחברות מוחלטת אליו". חותם הרוב ברוד את חידוד הדברים.

אורח הנביעה האלוקית

אם יורשה לשאול – אנו מנסים – הלא הקדמתם וציניתם שתורת החסידות, כמו התורה עצמה, נסורה לנו בזורה בלולה, כאשר רק אם לומדים והוגים רבות בה, מתחילה לה賓י את כל המושגים המובאים בה, כשהכל קטע חסידות מוצאים הסבר והרחבת על מושג אחר. שאלתנו, אם כה נתנה תורה החסידות, האם אין זה מורה שזויה הזרה ללימוד את תורה החסידות ולא להגות ב'להבין חסידות' טרם לימוד החסידות עצמה וללמוד מראש את ההסברים של כל המושגים העמוקים?

ראשית, תוך הסתייגות מעצם ההשווה, מוכיר לנו הרוב ברוד: "למעשה, שאלת דומה נשאה על הנשך גדול, הרמב"ם קדישא, עם התורה כולה – כמובן, מבלי להשוו כל בין יצירתו האלוקית לבין יצירתי של – הרמב"ם ב'יד החזקה' מחלק את התורה לקטגוריות, כל הلقה מהלכות התורה כתובה כתגובה לפסקין הלכתיו בשלב אחר שלב, החל מהמושגים הפשוטים של ההלכה והמשך בפרשיהם הייתו סבוכים של אותה הלכה נלמדת. הרמב"ם בעצם כתוב את התורה בזורה מסוימת ולא בזורה שבה ניתנה, כתרכובת של דבר האלוקים. ואכן היו מי שתהוו על חיבורו זה של הרמב"ם, אולם החיבור הפך לאחד מיסודות התורה היהודייה. מעין זה אנו עושים, כשהציגנו כסדרם את יסודות החסידות וביאוריהם".

לאחר ציון ההיסטורי זה, מנמק לנו הרוב ברוד מזויות דאייתו העשירה: "מי שלומד ספרי חסידות, יודע את הסדר שבו נכתבו רומנים של החסידישע תורה". הם פותחים בפסוק ממוקאי הקודש או במאמר תלמודי או מדורי, ובדרך כלל מציבים קושיא או

וכי מחשבת הסוס משליכה על המלאכים?

והם נמצאים בעולם היצירה, ואילו ' רפואי' מה מה מלאכים שבעולם הבריאה, הנשרפים מעוצם התבטלותם למי שאינו והיה העולם".

הסביר זה אותו הבנו מפי המחבר הנכבד, אינו אלא 'על קצה המזלג' בלבד, וב'להבין חסידות' הוא מובה בארכיות מעונגת. בסוף הפרק, כמו בסוף כל פרק המבואר מושג יסוד מהכל החסידות, מובה סיפורו חסידי בעל עסם, השופך נהרה על הפרק כולו.

וזה הסיפור הוחותם את הפרק העוסק בעולמות העליונים ובמלאכי השרת, כתבוו וככלשונו:

"משכלי אחד שלא כת' כ'ק' אדמור' הרש"ב מליבוואויטש נ"ע על העיסוק בתורת החסידות בעולמות רוחניים ובמלאכים וכדומה – וכי מניין יודעים שכן הוא, והלו איש עוד לא בא משם ומספר איך נראה מלאך?

"השיב לו הרבי הרש"ב: משל למה הדבר דומה, לעגלה רתומה לסתום, המונגה בידי עגנון ובתוכה יושבים שניים ממעלה – אצילות, בריאה, יצירה, עשייה – וכי שהדברים מבוארים בתורת החסידות. כשםבינים – עד כמה שיד שכנעו הגשמי יכול להבין – מה מהותו של כל מההעולמות, לומדים חלק בין מלאכי הרשות לסוגיהם המשרות בכל אחד מההעולמות. ואז למדים ש'אפנאים' ובני אלים' הם שתי דרגות של מלאכים המשמשים בעולם העשייה; 'היota הקודש' הם מלאכים המתבאלים כמעט כל בורא יתברך מיליה נספתחת, מיותרת.

אנו טועמוני כדי סעודה משבות חמדת 'להבין חסידות' – התודינו באזוני הרוב ברוד – אולם מה עם קהל הקוראים הנכבד? שמא תננו לנו דוגמה קטנה,அחת מני מאה ועשרים ערבי הספר?

מתוך שלל אוצרות הספר בוחר הרוב ברוד להגיש נושא אחד, וגם כאן הוא מטעים אותנו טעימה מותן אותו מושג בודד המתארך בספר על פניו 6 עמודים מלאי צוף:

"כל יום, בברכות קריית-שם עט של שחרית, אנו מזכירים את האופנים וחיות הקודש המתנסאים לעומת הרופים, האם התעטנו פעם בפירוש הפשט של מילوت התפילה, להבין מיהם אוטם 'אפנאים' החברים ל'חיות הקודש', ואילו 'השרפים' מה מהותם? בלילה שבת אנו אומרים – הבו לה' בני אלים מבלי לעזר ולחשוב רגע מי הם אוטם 'בני אלים'?

"באחד מפרקיו בספר, המתאר בכוורת: 'מה קורה בעולמות העליונים', אני מסביר את השתלשלות העולמות ממעלה – אצילות, בריאה, יצירה, עשייה – וכי שהדברים מבוארים בתורת החסידות. כשםבינים – עד כמה שיד שכנעו הגשמי יכול להבין – מה מהותו של כל מההעולמות, לומדים חלק בין מלאכי הרשות לסוגיהם המשרות בכל אחד מההעולמות. ואז למדים ש'אפנאים' ובני אלים' הם שתי דרגות של מלאכים המשמשים בעולם העשייה; 'היota הקודש' הם מלאכים המתבאלים כמעט כל בורא יתברך מיליה נספתחת, מיותרת.

לעבור כדי להגיע לכלי הקיבול של האדם. וזה גם הסיבה מדוע אין הדברים נמסרים בסדר מסוים וערוך, אלא כשבע בול של רענוןות חדש – שכן זהה דרך לאריך הנביעה האלוקית של החסידות מנדעה לבטה למאוורי החסידות.

"ועדיין, אין זה אומר שאין צורך להסביר ולבאר את יסודות החסידות בזורה ברורה ומסודרת. כי הלא כשיוחרי רוצה להבין היטב את תורה החסידות, מה הוא עושה? הוא הולך אצל חכם ומבקש ממנו שיפרס עליי את חסות המכתרו החסידית. הוא פונה אל 'מכין' או 'משפיע', ומבקש להבין את הדברים. הללו מסבירים לו את הדברים בזורה מסוימת ומסודרת, ולאחריהם למדיו את יסודות החסידות או עיניו במקורות הצריכים אותם הם מגישים

לפניהם בזורה מסוימת ומרוכזת.

"זהו בעצם מה שעשינו עם הספר. הספר אינו ספר לימוד חסידות, הוא יותר כמו 'במאור', כמו שיעור המקדים להסביר את יסודות החסידות, כדי להביא את האדם לידי הבנה אמיתית, עמוקה, בהירה. כSHIFTLER האדם את יסודות החסידות מתוך הספר, יהיה הוא דומה למי ששומע שיעור בחסידות, שיעור המקדים ומסביר את היסודות שיילמדו במהלך לימודי לימודי החסידות".

הרוב ברוד חותם את דבריו, ואנו מוסיפים משלנו, שכן, טוב הוא 'להבין חסידות' כשיעור מופלא; ואם נדיין יותר, הרי ככל שיעור מפורט המסביר ומחjis בזורה הטובה ביותר את יסודות החסידות. מה מוסבר עד שאין מי שלא יבין...